21. Наша культура. Науково-популярний місячник української культури. – 1952. – Ч.3 (168). – С.3.
22. Наша культура. – 1952. – Ч.-23 (179). – С.6.
23. Ляхоцький Володимир. Просвітитель: Видавничо-редакційна діяльність. Івана Огієнка (митрополита Іларіон. – К.: Вид-во Олени Теліги, 2000. – 528с.; Тільки книжка принесе волю українському народові… Книга, бібліотека, архів у житті та діяльності Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К.: Вид-во Олени Теліги, 2000. – 663с.
24. Зиновій Тіменик. Бібліографія творів митрополита Іларіона (Огієнка) 1907-1970. [Уклав Зиновій Тіменик] //Огієнківські читання. Матеріали наукових круглих столів 1991-1996 років. Вип.І. – К., 1997. – С.120-198.

The article reveals information about such rarities as «Church Service Book» (1648), «Irmolai» (1682) and «Ostrog Bible» (1581) which were possessions of Ivan Ohienko's own library.

Key words: bibliophile, Ohienko's book collections, historical memory, spiritual culyure, Ohienko Studies Centre.

УДК 01(477)(092)

В.М. Пархоменко
м. Кам'янець-Подільський

БІБЛОГРАФ МИХАЙЛО ІЛЛІЧ ЯСИНСЬКИЙ (1889-1967)

Стаття присвячена життю і діяльності відомого українського бібліографа XX ст. Михайла Іллічa Ясинського.

Ключові слова: українська національна бібліографія, бібліографознавство: історія, теорія і методика 20-30 років XX ст.

Серед видатних бібліографів – новаторів, які активно працювали на ниві української бібліографії у 20-ті р. XX ст., час національного відродження України, почесне місце займає Михайло Ілліч Ясинський –

історик і родоначальник української бібліографії, новатор і організатор бібліотечно-бібліографічної справи в Україні.

Більше тридцяти років служив він книзі й бібліографії. Сам Михайло Ілліч зазначав: «Ніде я так схвильовано не почуваю себе, як на лоні природи та в бібліотеці. От скільки років промайнуло над головою, а й досі, як на перше побачення, приходжу до бібліотеки на розі Володимирської і Толстого в Києві» [8, с.48].

Народився М.І. Ясинський 1889 року у місті Києві. Освіту отримав у Київському університеті св. Володимира на історико-філологічному факультеті, який закінчив 1914 року. Займався приватними уроками, готувався до наукової роботи.

На початку 20-х років життєві обставини привели його до Кам'янець-Подільського державного українського університету. Починав з посади діловода богословського факультету. 25 квітня 1919 р. Михайло Ілліч звернувся до ректора університету І.І. Огієнка з проханням зарахувати його помічником бібліотекаря університетської бібліотеки [19]. Так почалася його бібліотечно-бібліографічна діяльність, яка стала сенсом всього життя.

Восени того ж року М.І. Ясинський, за словами Л. Биковського „інтелігентний, молодий, вродливий, вельми у праці", – перший помічник завідуючого бібліотеки Степана Онисимовича Сірополка [4, с. 46]. Дружно співпрацював з Левом Биковським – другим помічником завідувача бібліотекою.

Так доля звела трьох діячів української книги, тоді ще мало відомих, але активних, повних творчих задумів і палкого бажання прислужитися на ниві національної культури.

З великою відповідальністю ставиться він до своїх обов'язків – складав систематичний каталог, обслуговував студентів, займався поточною бібліотечною працею. „Мені справа бібліотеки нашого університету стала близька і дорога" – писав М. Ясинський [20].

Він брав активну участь в університетському житті, написав „Короткий підручник для упорядкування і ведення селянських бібліотек". Цей рукопис 1923 року передав для опублікування Кам'янецькому політвиконкому[9,с.6]. На жаль, доля його невідома.

Влітку 1920 року в університеті був заснований журнал „Наше життя".

М.І. Ясинський ввійшов до складу редколегії.

Часопис ставив завдання – висвітлювати життя університету, культурно-громадське життя Кам'янця-Подільського й України. Другий і третій номер журналу вийшов подвійним числом. У ньому було надруковано декілька матеріалів Михайла Ілліча, зокрема – „Бюлетень фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського університету за липень 1920р.", „До докладу громадянина Ульїнського на Кам'янець-Подільському повітовому вчительському з'їзді (21-26.07, 1920 р.)" про „Організацію бібліотек", „Матеріали до статистики фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського університету за травень – червень 1920р"., рецензії на книгу Федоріва О.І. „Робота з дітьми в бібліотеці нового типу" та постановку п'єси „Наталка Полтавка" в Кам'янці

4 серпня 1920 р. [13.с.155].

Восени 1919р. при університеті було засновано Кам'янець-Подільське Бібліотечне товариство, яке очолив С. Сірополко. У числі його членів були ректор І. Огієнко, М.Плевако, М. Драй-Хмара, Л. Биковський, М. Ясинський та ін [4,с.49], Товариство спрямувало діяльність на надання допомоги колективу бібліотеки в організації роботи, вивчення історії бібліотечної, бібліографічної справи.

М. Ясинський брав участь у роботі „Бібліографічного семінару" – науково-бібліографічного гуртка, створеного при кафедрі українського письменства приват-доцентом М. Плевако з метою вивчення теоретичних та практичних проблем бібліографії, складання бібліографічних покажчиків.

У січні 1920р. була створена Бібліотечна рада університету у складі завідуючого бібліотекою С. Сірополка, його помічників І.Сливки,

Л.Биковського, М. Ясинського, 14 урядовців та бібліотечної комісії. Сформований колектив, який розглядав питання комплектування і каталогізації фондів, бібліотечні правила, створення умов для забезпечення інформаційних потреб викладачів та студентів. Завдяки зусиллям ректора університету І. Огієнка, С. Сірополка, М. Ясинського, Л. Биковського була створена книгозбірня, що відповідала потребам університету.

У травні 1920 р. С. Сірополка запросили на роботу до міністерства освіти, і він виїхав до Вінниці.

А 3 серпня 1920 року М.І. Ясинський очолив колектив бібліотеки й продовжив формування фондів, каталогів, складав місячні бюлетні нових надходжень, збирав і друкував матеріали до статистики бібліотеки, з її історії, займався удосконаленням довідкового апарату, складав звіти про роботу бібліотеки, брав участь у громадському житті міста. „Довожу до відома, що я, Ясинський Михайло Ілліч, завідую фундаментальною бібліотекою університету і крім того завідую бібліотечною секцією при Кам'янецькім Віднаросі", писав Михайло Ілліч [21].

У січні 1921 р університет перейменовано в інститут теоретичних наук (ІТЕН), у лютому – на базі цього інституту створено два інститути – сільськогосподарський та народної освіти (ІНО).

Зазнала удару й університетська фундаментальна бібліотека – її книги частково були передані до інших установ, частина потрапила на територію Польщі і в Тарнові склали основу „Бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету" й обслуговувала інформаційні потреби колишніх викладачів, студентів університету й інших представників української еміграції. „... Змінювалась влада і я весь час завідував фактично бібліотекою до 28 вересня 1922 р., коли був звільнений від завідування бібліотекою наказом політкома т. Чалого", - писав М.Ясинський у своєму звіті про роботу бібліотеки за 1922р.[22]. Фонди передав І.Сливці. Просив управління ІНО звернути увагу на співробітників бібліотеки. „Ніяка система, ніяке керування зверхнє не досягне своєї мети ніколи не буде ґрунту, не буде

свідомих і морально тривких співробітників. Такі риси маються у п'яти співробітників бібліотеки, яких я прошу залишити на посадах. Я прошу тому, що для мене справа бібліотеки ІНО не перестала бути близько через те, що я примушений був відійти від неї", - писав Михайло Ілліч 28 грудня 1922 р. [22].

У перших числах січня 1923 р. М.Ясинський був звільнений з роботи і повернувшись до рідного Києва, влився в колектив Всенародної бібліотеки України. З ВБУ пов'язаний найплідніший період його науково-бібліографічної діяльності.

З 55 праць, майже 40 підготовлені та видані саме в час роботи у ВБУ. Ця бібліотека багато робила по комплектуванню фонду, який до 1930 р. нараховував понад 2 млн. одиниць зберігання і знаходився у семи відділах. На другому місці був відділ „Україніка". Завідувачем цього відділу був призначений Михайло Ілліч. Цю посаду він займав понад 10 років (1923-1933). Про це, до речі, немає жодної згадки в монографії „История Цетральной научной библиотеки Академии наук УССР" (К, 1979). „Мені було доручено доукомплектувати фонд українськими виданнями.. Ця робота захопила мене і, власне, на все життя зробила бібліографом", пізніше згадував М. Ясинський [17, с.40].

1925 року при ВБУ на громадських засадах був створений Інститут бібліотекознавства та бібліографії, 1926 року перетворений в науково-дослідну комісію бібліотекознавства та бібліографії з правом наукової кафедри. У роботі цієї комісії активну участь брали Ю.Меженко, С. Єфремов, Д. Багалій, Г. Житецький, М. Максименко, А. Кримський, М. Ясинський та інші [10,199]. Під час засідань, на сторінках періодичних видань обговорювались загальні проблеми створення українського бібліографічного репертуару, краєзнавчої та рекомендаційної бібліографії, особливо історичної, бібліографування періодичних видань, методологічні і термінологічні питання та інші. Їх розгляду М.І. Ясинський присвятив ряд статей, 1925 року надрукованих у фахових журналах: „Бібліографічна робота

відділу „Україніка”, як завдання”, „До питання про сконцентрування й поширення українознавчої бази в роботі ВБУ”, „З питань книжкової культури”, „Науково-дослідний інститут бібліотекознавства Всенародної бібліотеки України”, „Обсяг відділу „Україніка” ВБУ”, „Українська книжка як поняття” та інші [9, с. 26, 27].

У рецензії на дослідження відомого російського книгознавця М. Куфаєва „Книга як поняття й предмет науки та бібліографії” (Бібліографічні вісті. 1925. № 1-2. С. 103-141) М.І. Ясинський порушив ряд теоретичних питань з бібліографознавства. Розглядаючи бібліографію, як спеціальну ділянку людської праці і, одночасно, як прикладну наукову дисципліну, Михайло Ілліч високо оцінював її роль у житті суспільства, підкреслював, що „бібліографія не може стояти осторонь суспільних завдань, послідовно виступав за тісний зв’язок бібліографії з актуальними потребами життя [9, с.61]. Він критично підійшов до пропонованих М. Куфаєвим визначень книги та бібліографії, його системи книгознавчих дисциплін і висловлювань про межі бібліографічної роботи. М.І. Ясинський вважав помилкою автора розгляд бібліографії та книги поза зв’язком з читачем, не сприймав і те, що куфаєвська система книгознавчих дисциплін обминула бібліотекознавство, яке „всю свою працю організовує на знанні читача” [6, с.146].

Михайло Ілліч дотримувався поділу бібліографії на практичну і теоретичну. Практичну він пов’язував з описом і оцінкою творів друку, складанням бібліографічних покажчиків, списків, оглядів. Теоретичну бібліографію розглядав як узагальнення бібліографічного досвіду, визначення методів бібліографічної роботи, пов’язував з підготовкою праць з теорії, методики, організації та історії бібліографії.

У його працях знайшли аналіз і обґрунтування види бібліографії, які застосовуються і в сучасній бібліографознавчій літературі та бібліографічних покажчиках, основи рекомендаційної бібліографії. Він негативно ставився до вживання недостатньо точних бібліографічних термінів. Деяким із них він

дав визначення в своїх працях, зокрема і „українознавча бібліографія", „краєзнавча бібліографія" [6,с.148].

До 20-х років XX ст. українська бібліографія пройшла довгий і складний шлях розвитку, проте не було жодної праці, присвяченої історії її розвитку.

Вперше порушила питання про необхідність широкого розроблення історії української бібліографії Всенародна бібліотека України, яка 1927 року до планування дальшої бібліографічної роботи, поставила це завдання в числі першочергових і практично важливих.

1927 року М.І. Ясинський публікує статтю „Головні моменти з історії української бібліографії", в якій висвітлив історію організації бібліографічної справи на Україні.

Початок бібліографічної роботи Михайло Ілліч пов'язує з 1776р., коли у львівській міській газеті був надрукований список книг, що надійшли в продаж. Першу спробу організації бібліографії в межах України 1909 р. зробило наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка у Львові, створивши Бібліографічну комісію, що розробляла українську бібліографію, залучала до роботи бібліографів усієї України.

М.І. Ясинський аналізує діяльність Одеського бібліографічного товариства при Одеському університеті, Головної книжкової палати в Києві та в її складі Українського бібліографічного інституту, Української книжкової палати в Харкові, УНІК, їх внесок у розвиток теорії та методики бібліографії.

Особливу увагу звертав на організацію бібліографії в Західній Україні, роль видавництв, товариств, що займалися реєстрацією українських видань, стан та розвиток теорії бібліографії [8, с.51]. До статті включив орієнтовний список (264 назви) українських бібліографічних покажчиків другого ступеня, створених на той час [6, с. 151].

Значення цієї праці полягає в тому, що нею М.І. Ясинський започаткував вивчення української бібліографії, виступив як її перший історик.

Пізніше у праці „До характеристики М.Ф. Комарова як бібліографа" (1929) М.І. Ясинський торкнувся питання предмету й змісту історії української бібліографії, її джерел, справедливо підкреслюючи, „що ... головну частину матеріалу до історії української бібліографії будуть складати ті бібліографічні праці, що виходили і виходять на території етнічної України" [7, с.4].

Наприкінці 1929р. бібліографознавець зробив новий крок до вивчення історії української бібліографії – склав програму для аспірантів ВБУ (Історія укр. бібліогр. К., 1929.17с. (Машинопис) і застосував в ній власну періодизацію. Він визначив і охарактеризував п'ять основних етапів в історії української бібліографії з часів Київської Русі до 1929р.

Перший період починається з 1073р., від списку „Богословъца от словес" в „Изборнике" Святослава, і закінчується другою половиною XVI ст.

Другий – від 1574р, з часу виникнення книгодрукування в Україні, до 1720р., доби українського відродження, боротьби за державність України.

Початковою датою третього періоду вибраний 1720 рік, коли Указом російського Синоду було заборонено в Україні видання книг гражданського друку. Кінцева дата цього періоду – 1798 р., рік видання „Енеїди" І.П. Котляревського.

Четвертий період – від 1798 р. до 1917 р. Розвиток бібліографії розглядався як у Західній, так і Східній Україні.

У п'ятому періоді – з 1917-1929 рр. – українська радянська бібліографія характеризується за її видами, аналізується стан бібліографознавства та організації бібліографічної справи.

Окремі періоди ділив на півперіоди. Зокрема в другому виділив бібліографію після 1648 р. – початку визвольної боротьби українського

народу, у четвертому окремо подав матеріал щодо Східної та Західної України [7, с.312].

Ця періодизація отримала схвальну оцінку американського бібліографа українського походження М. Бойка [1, с. 38].

Весною 1930р. М.І. Ясинський поглибив це питання в програмі для аспірантів Всенародної бібліотеки України (Історія руської бібліогр. на 1930-1931рр. К., 1930. 18с. /машинопис/), поділивши її на такі періоди : від найдавніших часів до 1710р; 1710-1820; 1820-1859; 1859-1890;1890-1905;1905-1917; після 1917р.

Не всі російські бібліографознавці поділяли погляди М.І. Ясинського на тлумачення російських бібліографічних фактів та явищ і таку періодизацію. Відомий російський бібліограф М.Ф. Здобнов у дослідженні „История русской библиографии до начала XX века" (Вып. 1-2, М., 1944-1947) запровадив свою періодизацію. Проте український бібліографознавець першим звернувся до історії російської бібліографії, що засвідчує широту його наукових бібліографічних зацікавлень.

З іменем М.І. Ясинського пов'язана поява в Україні терміну „бібліографія бібліографії". 1927 року за рішенням Першого пленуму бібліографічної комісії АН УРСР Всенародній бібліотеці України було доручено скласти повний ретроспективний покажчик другого ступеня, що розглядався як важливе джерело для створення українського бібліографічного репертуару.

М.І. Ясинський написав теоретико-методичну статтю „Бібліографія української бібліографії" (1928), доповнив її „Проектом інструкції для складання бібліографії української бібліографії" [9, с.13], розробленим під його керівництвом і за його участі.

Автор визначив функції бібліографії бібліографії для організації бібліографічної роботи в Україні, підкреслював, що бібліографічні праці другого ступеня дають змогу довідатись, „які ділянки життя і якою мірою бібліографічно обслужені, і в який бік слід скерувати бібліографічну увагу в

першу чергу" [9, с. 13]. Михайло Ілліч Рекомендував використовувати при складанні бібліографії другого ступеня окремо видані покажчики, прикнижкові, пристатейні списки, огляди літератури, каталоги видавництв і бібліотек; опубліковані й неопубліковані, що стосуються України, видані як на її території, так і за межами країни.

М. Ясинський приділяв увагу опису, анотуванню, наявності передмови, розміщенню і кількості бібліографічних записів у бібліографічних покажчиках, що посилює інформаційні можливості покажчиків другого ступеня, значення бібліографії бібліографії, як бази для вивчення історії української бібліографії.

З 1927 року М.І. Ясинський вів щорічні бібліографічні огляди „Бібліографічна робота на Радянській Україні" за 1926- 1929рр., до яких додавав списки бібліографічних покажчиків за відповідний рік. Ці його праці й досі не втратили науково-бібліографічної цінності. Саме він започаткував поточний облік та аналіз бібліографічної продукції України [8, с. 57]. За повнотою, методичною продуманістю й точністю відображення матеріалу покажчики другого ступеня, складені М. Ясинським, дослідники прирівнюють до покажчиків „Библиография русской библиографии" за 1913-1923рр. і за 1929р. Б.С. Боднарського, які друкувалися у „Библиографических известиях", а також оглядів книгознавчої літератури М.П. Куфаєва за 1925-1929р.р., опублікованих у щорічниках Державної центральної книжкової палати РРФСР [9,с. 18].

Новаторським пошуком відзначають праці М.І. Ясинського з методики бібліографічної роботи. Як досвідчений бібліограф – методист він розробив методику складання персональних, „індивідуальних", як тоді він називав, покажчиків. 1930 р. він написав дві статті „Індивідуальна бібліографія" і „Шевченківська бібліографія та її завдання".

У першій праці, проаналізувавши персональні покажчики видання 1929р. й узагальнивши досвід їх створення, він розробив основні принципи і методи складання персональних покажчиків.

У першій частині статті „Шевченківська бібліографія та її завдання” дав характеристику основних етапів становлення бібліографічної шевченкіани з 19 ст. до 1929 р. У другій розкрив процеси бібліографування творів Т. Шевченка та літератури про нього.

Методичні поради і принципи М.І. Ясинського в повній мірі використані у шевченківській бібліографії за останні 30 років [9, с. 24].

Ряд статей у 20-і роки, присвятив він бібліотечному краєзнавству, зокрема - „Краєзнавча робота всенародної бібліотеки”, „Реальні можливості бібліотек у краєзнавчій роботі”, „Чергова краєзнавча робота бібліотек”, „Бібліотеки і охорона краєзнавчих матеріалів” [9; 27].

1925 року вчений виступив на першій конференції наукових бібліотек з доповіддю про створення краєзнавчих центрів у наукових бібліотеках і про організацію бібліографії продуктивних сил. Цей виступ відзначився розумінням життя, завдань краєзнавства і ролі бібліотек у краєзнавчому русі [6, с.152]. Враховуючи обмаль краєзнавчих фондів масових бібліотек, непідготовленість бібліотекарів до роботи з краєзнавчою літературою, радив упорядкувати краєзнавчу роботу спочатку в наукових бібліотеках, висловився за створення зональних краєзнавчих бібліотечно-бібліографічних об’єднань з центрами в наукових бібліотеках.

Вчений написав чимало оглядів і рецензій на книгознавчі та бібліографічні праці науковців, у тому числі і науковців з різних слов’янських країн.

1928 року опублікував бібліографічний огляд „Осібні книжки українською мовою і про Україну”, що їх видано в БСРР і РСФР за 1927р. (Україна. – 1928. – Кн. 31. – С. 138-145). У вступі до огляду наголошував, що такі огляди потрібні для дослідників – українознавців, для комплектування бібліотек, інформування про кількість виданих в Росії та Білорусі книг українською мовою і взагалі про Україну. До огляду включив 190 назв, серед них переклади російською та білоруською мовами творів І. Франка, М. Коцюбинського, П. Панча, О. Вишні, інших відомих українських

письменників, та змістовну рецензію на покажчик „Матер'ялы до беларускае бібліографії. (Менск, 1927. - Т.4). 1930 року опублікував відгук (рецензію) на покажчик „Бібліографія історії України, Росії та українського права, краєзнавства й етнології за 1917-1927рр. "(Х, 1930) [2, с.39].

М.І. Ясинський вивчав також життя й діяльність Українських бібліографознавців. 1927 року – у рік смерті відомого західноукраїнського бібліографа Івана Калиновича, який був секретарем бібліографічної комісії Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка у Львові та одним з фундаторів українського бібліографічного репертуару, написав статтю – некролог з оглядом його творчості, яка була початком вивчення життя і діяльності інших відомих українських бібліографів.

Значних успіхів та й репресій зазнала бібліографія та її яскраві представники в 30-ті роки. Були піддані необґрунтованій критиці УНІК, НБУ, їх окремі співробітники, звільнені, заарештовані, заслані до концтаборів кілька сотень висококваліфікованих співробітників, у тому числі Степан Пилипович Постернак – директор ВБУ (1923-1929), заарештований в 1930 р., Нечипір Миронович Миколенко – директор ВБУ, 1933р. засланий на Соловки, Василь Михайлович Іванушкін – директор ВБУ (1933-1936), заарештований в 1937 р., Михайло Ілліч Ясинський – завідуючий відділом „Україніка" ВБУ звільнений з роботи в 1933р. і заарештований в 1936р. [11, с.70,194]. На довгі роки вчений був усунутий від бібліографічної діяльності, працював на різних роботах, електромонтером, економістом.

Тільки 1946 року М.І. Ясинський повернувся до улюбленої справи, влаштувавшись до наукової бібліотеки Київського університету, ім. Т.Г. Шевченка завідувачем бібліографічного відділу. На посаді головного бібліографа працював до 1952р. Протягом 1952-1955 рр. працював бібліографом у Київському інституті іноземних мов, займався в основному організаційною роботою, довідково-бібліографічним обслуговуванням студентів та викладачів. Він підготував і надав тисячі бібліографічних довідок, але більше не друкувався.

З 1955 по 1960 рр. Михайло Ілліч працював бібліографом у Політвидаві України. На запрошення академіка М.П. Бажана з 1960р., до 1965р., часу виходу на пенсію, очолював редакцію бібліографії Української радянської енциклопедії по бібліографічному забезпеченню видань УРЕ, консультантами в нього були Ю.О. Меженко і Ф.К. Сарана.

30 тисяч бібліографічних записів подано у 17-томному виданні УРЕ. І це лише третина переглянутого і попередньо опрацьованого ним і його двома колегами бібліографічного матеріалу.

1964 року головна редакція УРЕ відзначила 75 річчя від дня народження бібліографа. На ювілейному вечорі М. Бажан, відмітив плідну діяльність М. Ясинського в галузі вітчизняної культури, внесок у створення УРЕ. Про науково-бібліографічну діяльність ювіляра розповів Ф. Сарана. „Безмежно радий, що бібліографічна частина УРЕ оцінена добре", – із задоволенням згадував Михайло Ілліч [17, с. 40].

Все своє життя видатний історик української бібліографії збирав і вивчав матеріали про одного з фундаторів національної бібліографії Михайла Федоровича Комарова (1844-1913), які умовно назвав „комаріна", опублікував дві статті про славетного бібліографа – „До характеристики М.Ф. Комарова як бібліографа" (1929) і „Михайло Комаров: з минулого української бібліографії" (1965).

У першій праці автор на основі численних історико – літературних джерел характеризував основні віхи життя та творчого шляху М. Комарова – навчання на правовому факультеті Харківського університету, педагогічну та етнографічну діяльність, основні праці з бібліографії, мовознавства, етнографії, особливу увагу приділив новаторству М. Комарова як бібліографа.

У другій статті подав історію української бібліографії й закінчив її характеристикою постаті та діяльності М. Комарова. „В особі М. Комарова, – писав М.І. Ясинський, – історія української культури має основоположника

української бібліографії й мужнього прогресивного громадського діяча ” [16, с. 28]. Для М.І. Ясинського М.Ф. Комаров був ідеалом бібліографа-патріота.

В останні роки життя, будучи тяжко хворим, він наполегливо працював над монографією, присвяченою М. Комарову. У ній особливу увагу приділив новаторству М. Комарова як бібліографа, зробив детальний аналіз його праць. Значне місце в досліджені відвів бібліографічним матеріалам – творчій спадщині вченого (151 назва) та матеріалам про М. Комарова [18, с. 54-67]. Підкреслював: „Комаров – український культурний діяч і бібліограф – залишається у нашій вдячній пам’яті і не лише як культурний діяч другої половини XIX ст., а ще і як автор праць, які не втратили свої ваги й у наші часи” [18, с. 53].

У монографії М.Ясинський використовував друковані й архівні матеріали, спогади Комарова Богдана, але так і не встиг видати. Після смерті М. Ясинського, його друг, відомий український бібліограф Ф.Сарана відредагував машинописний варіант монографії, підготував до друку, і вона була включена до плану видавництва на 1968 рік, З певних причин книга побачила світ тільки 2001 року [18].

М.І. Ясинський прожив не легке життя, зазнав утисків, репресій, і все ж залишив наукову спадщину, яка не втратила цінності дотепер.

Список використаних джерел:

1. Арутюнова С. М.І Ясинський та міжслов’янські бібліографічні зв’язки // Вісн. Кн. палати. – 1997. – №5. – С.38-39.
2. Арутюнова С. „Комаріана” Михайла Ясинського // Вісн. Кн. Палати. – 1999. – №8 – С. 27-28.
3. Арутюнова С. Михайло Ясинський та катеринославський журнал „Зоря” // Вісн. Кн. Палати. – 1999. – №11. – С.27-28.
4. Биковський Л. Книгарні – бібліотеки – академія: Спомини (1918-1922). – Мюнхен; Денвер, 1971. – С 45-53.

5. Гудзій Ю. З життя Кам'янець-Подільського державного українського університету: Спомини лікарського помічника й скарбника університету // Наша культура. – Львів, 1936. – Кн. 3(12). – С. 290-295.
6. Корнєйчик І.І. Михайло Ілліч Ясинський // Бібліотекознавство та бібліографія. – 1971. – Вип.11. – С. 147-155.
7. Корнєйчик І.І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період (нариси). Х.: Ред.-вид. від. Кн. палати УРСР 1971 рік. – 374с.
8. Королевич Н.Ф. Михайло Ясинський (1889-1967) // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи XX століття. – К., 1998. – С. 48-71.
9. Королевич Н.Ф., Геращенко М.В. Бібліограф М. Ясинський (1889-1967) : Біобібліограф. нарис / Нац. парламент. б-ка України. – К., 1995. – 32с.
10. Кріль М., Смогаржевська І. Історична бібліографія в Радянській Україні: Організаційний розвиток (1918-1940рр.) // Вісн. Львів. у-ту. Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Л., 2006. – Вип.1. – С. 199.
11. Полонська-Василенко Н.Д. Українська академія наук (нарис історії). – К.: Наук. думка, 1993. – 414 с.
12. Сарана Ф. Піввіку служіння книзі // Літ. Україна. – 1964. – 27 листоп.
13. Сарана Ф. Список праць М. Ясинського // Бібліотекознавство та бібліографія. – 1971. - № 11. – С. 155-157.
14. Ясинський М. Бібліографічна робота на Радянській Україні в 1926 році // Журнал бібліотекознавства та бібліографії. – 1927. - №1. – С. 64-92.
15. Ясинський М. Індивідуальна бібліографія // Бібліол. вісті. – 1930. – № 1. – С. 23-47.
16. Ясинський М. На все життя (Літ. запис І. Бердника) // Соціалістична культура. – 1966. – №12. – С. 40.
17. Ясинський М. Михайло Комаров: З минулого української бібліографії // Рад. літературознавство. – 1965. – № 11. – С. 24-28.

18. Ясинський М. Михайло Комаров: монографія / Уклад. М.В. Геращенко; Кн. палата України. – К.: Кн. Палата України, 2001. – 68с.
19. Державний архів Хмельницької області. – Ф.Р. 582. – Арк. 48.
20. Там само – Арк.49.
21. Там само – Арк. 5.
22. Там само. – Ф.Р. 302. – Оп.1. – Спр. 367. – Арк. 61-63.

Аннотация

Статья посвящена жизни и деятельности известного украинского библиографа XX ст. Михаила Ильича Ясинского.

Ключевые слова: украинская национальная библиография, библиографоведение: история, теория и методика 20-30 годов XX ст.

УДК 027.7(477.43)”1923/1928”(092)

В.М. Островий
м. Хмельницький

ВНЕСОК В.О. ҐЕРИНОВИЧА У РОЗВИТОК БІБЛІОТЕКИ КАМ´ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ ОСВІТИ 1923-1928 РР.

У статті розповідається про вагомий внесок В.О. Ґериновича в розвиток бібліотеки Кам´янець-Подільського інституту народної освіти протягом 1923-1928 рр., збереження її фондів, у забезпечення високоефективної роботи.

Ключові слова: Ґеринович В.О., інститут народної освіти, бібліотека, фонди, книговидача, читач, чистки.

Наукова та культурна велич будь якої нації, держави вимірюється станом розвитку бібліотек та бібліотечної справи вцілому. Саме бібліотека є тією ланкою зв’язку між поколіннями, що відтворює та акумулює весь історичний досвід людської цивілізації. Недаремно з давніх часів книга цінувалась понад усе, а її володар користувався повагою та авторитетом.